

RAPORT

Analiza situației economice în 2017 și estimări pentru 2018

**2018: anul in care romanii vor plati din buzunar
erorile guvernarii PSD!**

Florin V. Cîțu
Martie 2018, București, România

Grecia, Venezuela, Spania, Argentina, Portugalia, toate au ceva în comun cu România. În aceste țări, la fel ca în România, guverne populiste și intervenționiste și-au bătut joc de perioadele cu creștere economică. Guvernele, în special socialiste, din aceste țări s-au folosit de creșterea economică pentru a atinge obiective populiste pe termen scurt. Astfel, au crescut cheltuielile publice, deficitele bugetare și datoria publică în perioade când toate acestea ar fi trebuit reduse. Cum s-a terminat această experiență pentru aceste țări știm cu toții- **FALIMENT!**

Guvernarea PSD – ALDE nu venit cu nimic nou. A copiat până la cel mai mic detaliu programele populiste ale acestor țări. Această guvernare iresponsabilă a distribuit către buzunarele proprii și o parte a electoratului său fidel, banii pe care România nu-i avea încă. Pentru a acoperi gaura de la buget a crescut taxele și s-a împrumutat mult mai mult. Iresponsabil și devastator pentru economia României.

Anul 2017 a fost marcat în primul rând de atacul coaliției PSD-ALDE asupra libertăților economice și individuale și implicit asupra prosperității generațiilor viitoare. Fără libertate economică și individuală nu există prosperitate pe termen lung. Aici românii nu au nevoie de studii, analize sau lecții de la “experți”. Au trăit pe pielea lor această experiență cruntă.

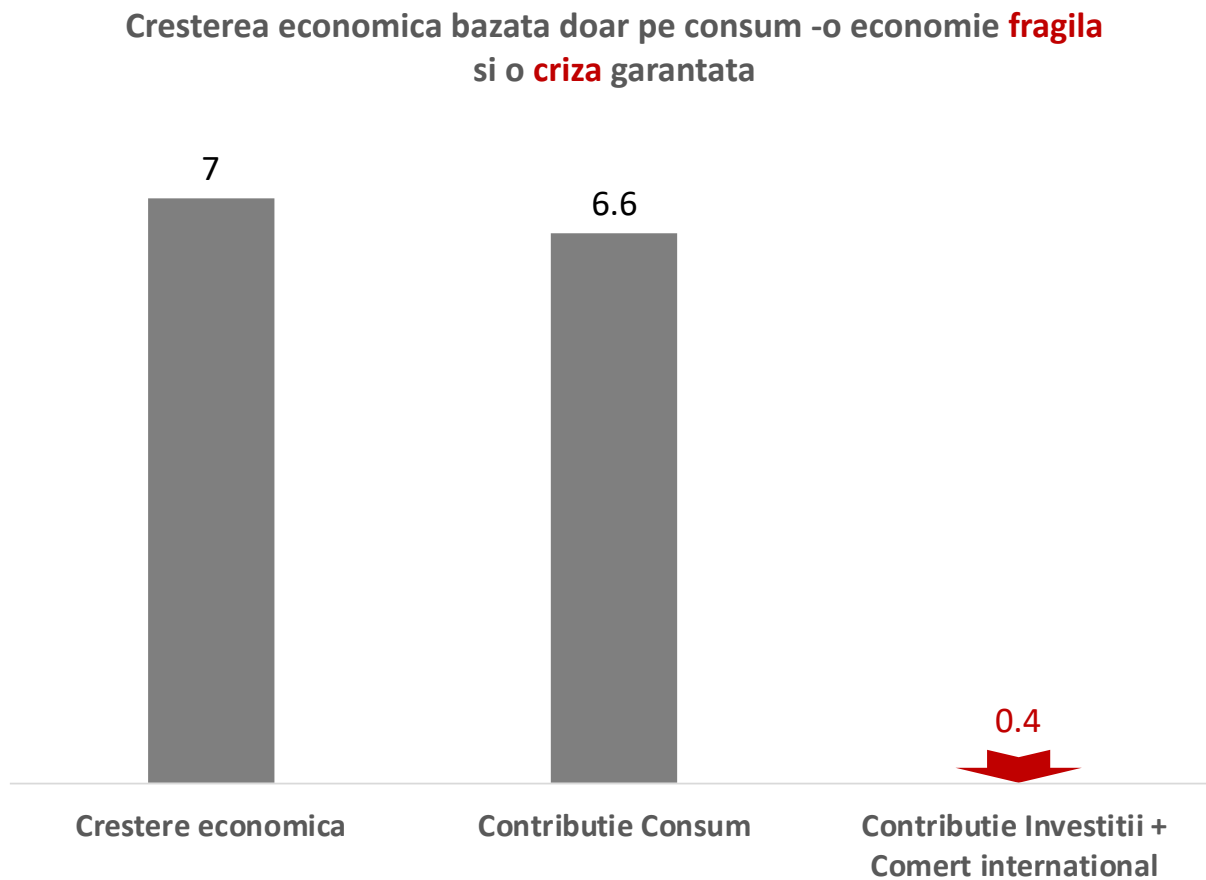
Pentru economia României, anul 2017 a fost devastator. Atât din punct de vedere al performanțelor cât și din punct de vedere al modului în care a fost transformată economia. Au crescut deficitele, datoria publică, dobânzile, inflația și cursul valutar. În plus, în 2017 România a mai picat 8 locuri în clasamentele internaționale care măsoară ușurința cu care se fac afaceri într-o țară.

Toate acestea sunt în principal efectele avansului statului în economie și asaltului orchestrat de PSD împotriva sectorului privat. Implementarea programului de guvernare a PSD este doar un paravan pentru preluarea economiei de un grup apropiat președintelui PSD, Liviu Dragnea. Așa numitul “clan de la Teleorman”.

Ce a rămas din creșterea economică...

În 2017 economia României a continuat să crească. Chiar peste așteptări. Iar acest lucru ar trebui să fie un lucru bun. Ar fi trebuit să îmbunătățească situația bugetului. Ar fi trebuit să reducă dezechilibrele și deficitul din economie. Nu a fost așa. Creșterea economică din 2017 trebuia administrată mai bine nu irosită.

Creșterea economică este susținută de consum. Nu mai este un secret pentru nimeni. În proporție de 95% în 2017. Dar trebuie să fim atenți. Nu consumul este problema. Prea ușor prezentăm creșterea economică bazată pe consum ca fiind o problemă. O concluzie pripită și periculoasă. Trebuie să ne uităm la context și la sursa de finanțare a consumului pentru a înțelege pericolele deciziilor politice din 2017 pentru structura economiei.

Și totuși, din punctul meu de vedere, 2017 a fost un an în care creșterea economică a fost prea rapidă pentru ce poate duce economia României cu structura actuala – prea mult stat și prea puțin privat. Faptul că s-a bazat în totalitate aproape pe consum arată semne clare ale unei economii fragile.

Ce se întâmplă?

În 2017 deciziile românilor de a consuma mai mult au avut la bază promisiuni neonorate și informații trunchiate din partea coaliției de guvernare PSD-ALDE. Românii au consumat mai mult nu pentru că le-au crescut neapărat veniturile. Nu. Au consumat și s-au îndatorat mai mult pentru că au fost bombardați zilnic cu promisiuni de creșteri salariale și pensii pe care mulți dintre romani le-au crezut.

Consumul a crescut ca urmare a unor promisiuni de creșteri salariale în sectorul public și al creșterii salariului minim pe economie. Minciuna constă în faptul că aceste creșteri salariale nu au fost niciodată corelate cu performanța. Astfel consumul finanțat din aceste “creșteri” produce inevitabil inflație- prea mulți bani aleargă după prea puține bunuri.

Inevitabil au apărut două efecte imediate în economie cu implicații majore negative pe termen mediu și lung.

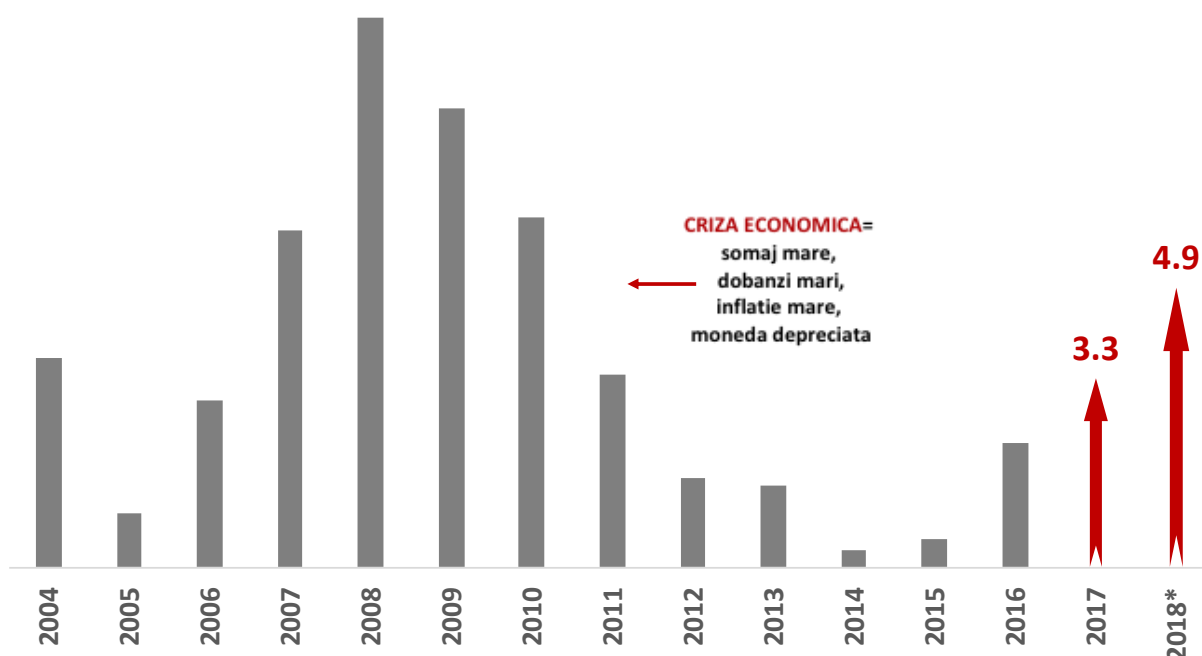
Primul, creșterile salariale “din pix” au creat în economie o cerere de bunuri și servicii artificială.

Al doilea, impunerea de creșteri salariale fără corelare cu performanță a mai introdus ceva în economie. În 2017, România a fost campioană la creșterea costului cu forța de muncă (sursa Eurostat).

Deși salariile nete nu au crescut foarte mult în 2017, puterea de cumpărare a scăzut de la o luna la alta, cheltuielile bugetare au crescut, iar creșterea economică se pare că a existat doar pe hârtie.

România a terminat anul 2017 cu cel mai mare deficit structural din Uniunea Europeană. O “performanță” îngrozitoare pentru o țară ca România. În plus, este singura țară din Uniunea Europeană care crește deficitul de la un an la altul, deși a avut cea mai mare creștere economică.

Deficitul Structural - reflecta corect poziția fiscală a unei țări (sursa MFP) - arată subminarea economiei și încălcarea flagrantă a pactului fiscal și implicit a Constituției (% din PIB)!

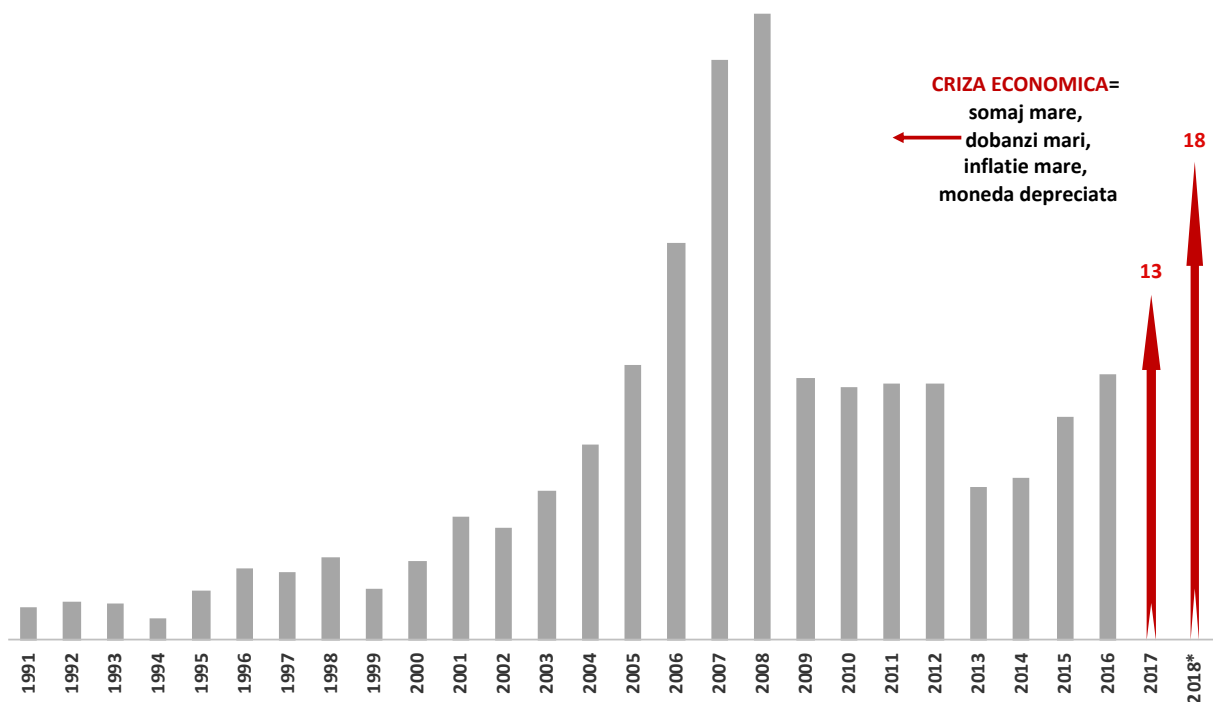

Consumul stimulat de propagandă și minciună a produs în economie exact efectele pe care le estimam cu jumătate de an în urmă.

Creșterea deficitului comercial nu ar fi trebuit să fie o surpriză pentru nimeni. Economia României sugrumată de taxe, impozite, accize, controale ANAF, amenințări din partea guvernului PSD-ALDE nu avea cum să răspundă imediat cererii mai mari. Iar pentru a satisface această cerere a fost nevoie de creșterea importurilor. În același timp, trebuie spus că o mare parte din creșterea importurilor se datorează și creșterii cererii pentru bunuri și servicii de calitate.

Să recapitulăm până aici. Creșterea economică în 2017 s-a bazat în totalitate pe consum. Creșterea consumului s-a bazat pe informații mincinoase. Semnele că ceva nu este în regulă cu economia au apărut imediat. Deficitul bugetar a crescut ajungând la cel mai mare deficit structural din Uniunea Europeană. În plus a crescut și deficitul comercial.

Deficit comercial crește rapid---->Continua deprecierea monedei naționale și creșterea preturilor (miliarde EURO)

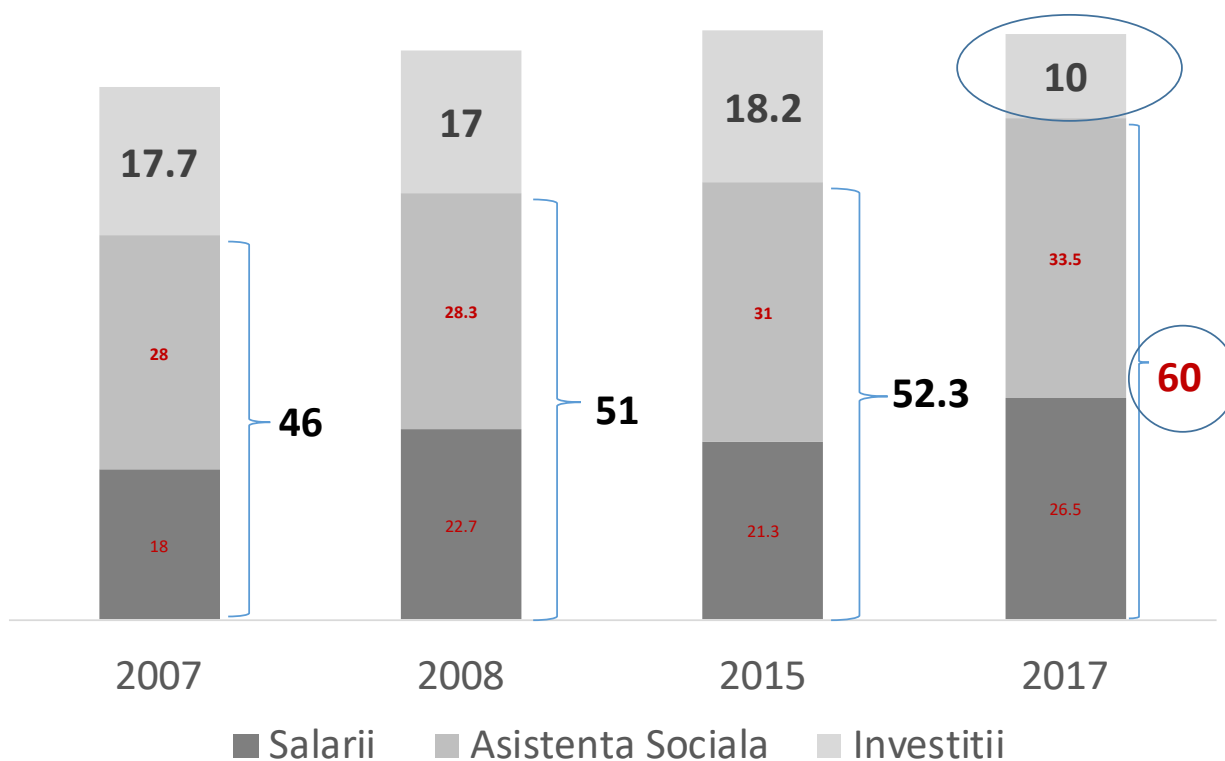
Creșterea rapidă și în tandem a deficitelor, bugetar și comercial, reprezintă primele semne că economia se pregătește de aterizare forțată sau de criză economică. În primul rând arată că economia devine vulnerabilă și poate colapsa dacă este lovită de un șoc negativ oricât de mic.

PSD a vulnerabilizat voită economia în 2017. Este cel mai important grafic din acest raport și merită analizat în detaliu.

Acest grafic reprezintă cum a fost subminată economia națională prin distrugerea cu premeditare a potențialului de creștere economică pe termen mediu și lung și vulnerabilizarea economiei pe termen scurt. Cu această structură, un șoc mic negativ aruncă economia într-o criză economică de proporții.

Subminarea economiei naționale:

60% din cheltuieli pensii si salarii si **DOAR** 10% din cheltuieli pentru investitii!!!

În 10 ani, structura cheltuielilor bugetului s-a modificat semnificativ în rău. Cheltuielile cu salariile și asistența socială au crescut de la 41% din cheltuieli la 60% (!!). O creștere de 50%. În același timp, cheltuielile cu investițiile au scăzut cu 70%, de la 17.7% la 10% din totalul cheltuielilor.

Pe termen mediu și lung reducerea cheltuielilor cu investițiile și creșterea cheltuielilor cu salariile și asistența socială înseamnă că plata acestora din urmă se va face din creșterea taxelor, impozitelor, accizelor și a datoriei publice.

Deja observăm că a fost nevoie de taxe mai mari în 2017. Creșterea economică peste așteptări nu a fost suficientă pentru plata salariilor și asistența socială. Au fost introduse taxe noi, accize, furați banii de investiții din conturile companiilor de stat și datoria publică a crescut cu 29.2 miliarde lei (în condițiile în care deficitul bugetar pe cash a fost de 24 miliarde lei).

Intervenția statului în economie în 2017 a însemnat ca aproximativ 35 miliarde lei au fost luați din sectorul privat și cheltuiți după bunul plac de guvernele Dragnea 1 și 2.

Această schimbare de filosofie în cheltuirea banului public, luați de la investiții și bunăstare pe termen lung și tranferăți la cheltuieli neproductive pe termen scurt, a avut următoarele efecte (inevitabile de altfel) în 2017:

- datoria publică a ajuns aproape de media țărilor emergente. Asta înseamnă că România devine neinteresantă pentru o mare parte din investitorii străini doar din cauza acestui indicator.
- prețurile au început să crească (inflația) cu o viteză pe care o mai vedem doar în economiile cu inflație galopantă sau în România anilor '90 - de la 0% la 4.7% în doar 12 luni.
- moneda națională s-a depreciat constant în 2017.
- datoria publică în creștere, inflația mare, structura cheltuielilor publice, birocrăția în creștere, haosul fiscal, amenințările guvernărilor la adresa sectorului privat au contribuit la creșterea costului cu care s-a împrumutat statul român în 2017. România a fost singurul stat din Uniunea Europeană care s-a împrumutat mai scump în moneda proprie în 2017
- dinamica puterii de cumpărare a scăzut de la o lună la alta.
- inevitabil au început să crească dobânzile în economie. Dobânzi mai mari și creșterea costului cu forța de muncă (cea mai mare creștere din Uninea Europeană) au redus profitabilitatea companiilor (s-a văzut în colectarea impozitului pe profit). De fapt, creșterea dobânzilor într-o economie arată că acea economie urmează să-și încetinească ritmul de creștere.

Deteriorarea indicatorilor macroeconomici, deficite, datorie publică, inflație, curs de schimb, dobânzi, erau inevitabile și au fost estimate de către mine încă de la votul pentru bugetul anului 2017. În acest moment economia României este cea mai fragilă din Uniunea Europeană.

Ce urmează în 2018?

Execuția bugetară pe primele 2 luni ale lui 2018 confirmă dezastrul în care se află economia României. După 2 luni, deficitul bugetar este de 5.5 miliarde lei față de un surplus de 400 milioane lei cu un an în urmă. Cel mai mare deficit după două luni în 8 ani de zile.

Aceste date vin să ofere și mai multă susținere estimărilor de mai jos.

Pentru romani, creșterea galopantă a prețurilor în 2017 reprezintă cel mai devastator efect al programului de guvernare a PSD. În țara cu cele mai mici salarii și deja cea mai săracă, rata inflației mare a adus și mai multă sărăcie. România începe anul 2018 cu cea mai mare rată a inflației din Uniunea Europeană.

Ce se întâmplă cu prețurile în următoarele 12 luni depinde în mare parte de ce face guvernul dar și de deciziile băncii naționale.

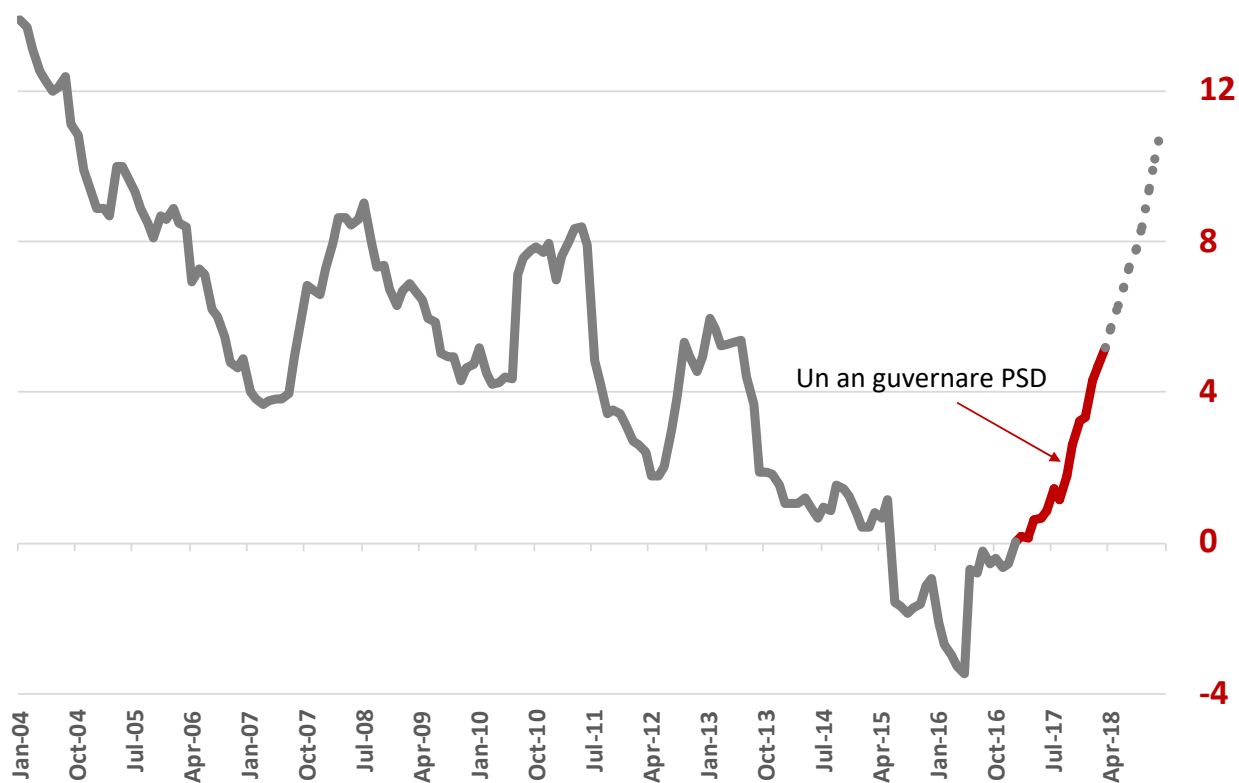
Scenariul 1

Guvernul continuă cu implementarea promisiunilor electorale, creșterea deficitului bugetar, creșterea cheltuielilor publice cu salarii și asistența socială, etc în timp ce Banca Națională rămâne sensibilă la amenințările lui Liviu Dragnea.

În aceste condiții, rata inflației va urca rapid spre 12% în următoarele 12 luni. Este scenariul în care nimic nu se schimbă și continuăm ca și până acum. Astfel, nu există niciun motiv pentru care dinamica prețurilor să încetinească.

Dobânzile din piață vor crește, moneda se va deprecia și economia va intra în criză economică.

Rata inflatiei **EXPLODEAZA** daca PSD continua cu programul de guvernare si banca centrala nu ignora amenintarile dinspre guvern si PSD!

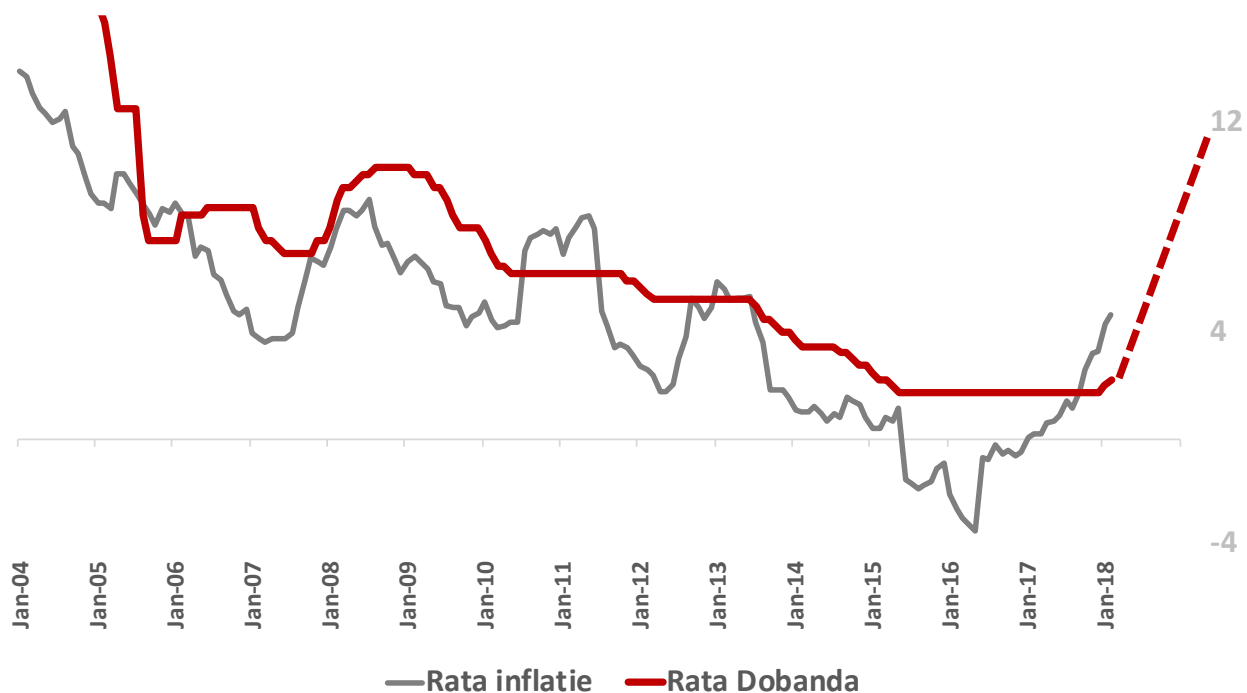
Scenariul 2

Banca centrală ignoră amenințările lui Liviu Dragnea și începe să crească rata dobânzii cu 0.5 puncte procentuale (pp) sau chiar 1pp. Pentru ca rata inflației să nu ajungă la 12%, rata dobânzii de politică monetară ar trebui să crească până la jumătatea lui 2018 la 4.5%-5% (sa fie clar, nu este o recomandare, este o estimare). În acest fel, rata inflației ar ajunge la sfârșitul lui 2018 spre 3.5%-4% după un maxim între 6% și 8% în iulie 2018.

În acest moment, Scenariul 2 are șanse mai mari. Cu siguranță banca națională va crește dobânda de politică monetară în perioada următoare. Deja piața dă acest semnal. Dobânzile la tranzacții cu scadența de 12 luni arată că dobânda de politică monetară se îndreaptă spre 3.5%.

Din păcate, acest ritm este prea lent, în opinia mea, având în vedere evoluția deficitului bugetar. Iar dacă Banca Națională a României nu dă semnalul, piața va crește dobânzile mult mai abrupt și mai dureros.

Dobanzile **CRESC** rapid dar...Cat trebuie sa creasca dobanda de politica monetara pentru ca inflatia sa nu ajunga la **12%**?

Întrebarea cheie pentru guvern și Banca Națională a României în 2018:

Este prea târziu pentru România să evite o criză economică?

PSD a aruncat economia într-un colț din care nu poate să iasă fără costuri. Dar există o diferență. Iese din colț prin criză economică sau doar prin încetinirea temporară a ritmului de creștere economică.

Răspunsul la întrebare, din punctul meu de vedere, este NU. DAR din păcate este prea târziu pentru România să evite o încetinire puternică a creșterii economice.

Pentru a evita o criză economică, România are nevoie în acest moment de:

- Politica fiscal responsabilă care reduce deficitul bugetar în 2018 la 2% din PIB.
- Politica monetară responsabilă care țintește pentru sfârșitul lui 2018 o rată a inflației de 3% maxim.

În ambele cazuri este nevoie de decizii care nu sunt populare pe termen scurt.

Politica fiscală trebuie să prioritizeze, MFP trebuie reformat imediat, mai ales ANAF, și trebuie urgent să elibereze sectorul privat de sub bocancul statului. Este nevoie de un sector privat liber și competitiv pentru a produce cu costuri mici.

Politica monetară are mult de recuperat. Este în continuare mult prea relaxată, în opinia mea. Dinamica deficitului comercial, a deficitului bugetar și a prețurilor cer o politică monetară mult mai fermă. Altfel, costul ezitărilor și al așteptărilor se va vedea întâi într-o rată a inflației care va crește rapid spre 12%.

La final...

În timpul crizei economice din 2008 politicienii au dat vina pe economiști. “Nu ne-a avertizat nimeni”, spuneau ei. Nimic mai eronat. Au fost destule voci, printre care și a mea, care au avertizat că deficitele mari, bugetar și comercial, vulnerabilizează economia. În cazul unei încetiniri a creșterii economice globale, suna avertismentul, economia României ar fi intrat în recesiune. A venit din afară un șoc mult mai mare și economia s-a prăbușit.

A fost nevoie de 7 ani ca PIB-ul real să ajungă din nou la nivelul anului 2008. Aroganța a costat România 7 ani de regres.

România nu-și mai permite încă o experiență similară. Anul 2017 ne-a arătat că acesta este maximul pe care îl poate oferi economia cu resursele actuale.

A continua cu programul populist, fara reforma in administratia publica si cu suprareglementarea si suprataxarea sectorului privat, ar face doar să crească deficitele, să deprecieze moneda, să crească prețurile și inevitabil să împingă Romania în criză.

Guvernul ar trebui să lase deoparte lupta politică și să asculte și alte opinii. Mai ales după un an ca 2017. În orice caz, eu mi-am făcut datoria și am avertizat.

REFERINȚE:

1. Ministerul Finanțelor Publice- *Strategia fiscal bugetară 2017-2019*;
2. Ministerul Finanțelor Publice- *Execuția bugetară lunară*;
3. Ministerul Finanțelor Publice- *Repatizarea trimestrială a bugetului general consolidat*;
4. Fondul Monetar Internațional- *World Economic Outlook Fall 2017*;
5. Comisia Europeană- *2018 European Semester: Country Report – Romania*;
6. Institutul Național de Statistică;
7. Eurostat.